

Plan for selskapskontroll 2017-2018

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Vedtatt i fylkestinget 14.12.2016 i sak 112/16

1 Om selskapskontroll

I følge kommuneloven § 77 nr. 5 er kontrollutvalget pålagt å "... påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.". I forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 14 er dette videre definert slik:

"Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3."

Slik det fremgår av denne paragrafen er det obligatorisk for fylkeskommunen å gjennomføre *eierskapskontroll*, definert som kontroll med forvaltningen av eierinteressene, herunder kontroll av om den som utøver eierskapet gjør det i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Videre er det anledning til å gjennomføre *forvaltningsrevisjon* i selskaper, slik definert i kommuneloven § 77 nr. 4:

"...kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger..."

Det er et diskusjonstema hvilke selskapsformer og eierskap som inngår i begrepet selskapskontroll. Det er på det rene at dette som et lovpålagt minimum må omfatte fylkeskommunens eierskap i aksjeselskap (AS), allmennaksjeselskap (ASA), interkommunale selskap (IKS), og samvirkeforetak og andre selskaper med begrenset ansvar (BA, SA). Denne planen legger videre til grunn at selskapskontrollen også skal omfatte alle selvstendige virksomheter der fylkeskommunen har et eierskap eller interesser med tydelig karakter av eierskap, deriblant interkommunale samarbeid etter kommunelovens § 27, stiftelser og foreninger.

1.1 Plan for selskapskontroll

I følge forskriftens § 13, første ledd skal det også "... minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene."

I likhet med plan for forvaltningsrevisjon hviler det på kontrollutvalget å fremme forslag om plan til selskapskontroll, mens det er kommunestyret eller fylkestinget som vedtar planen.

Denne planen er basert på en slik analyse gjennomført av Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS. Analysen er i stor grad felles for kontrollutvalgene hos de 15 deltakerne i samarbeidet.

1.2 Gjennomføring av selskapskontroll

Revisjon Midt-Norge IKS er i henhold til den inngåtte selskapsavtalen, det selskapet som skal gjennomføre selskapskontroll på vegne av de 15 deltakerne i selskapet.

1.2.1 Bestilling av selskapskontroll

Kontrollutvalget foretar bestilling av selskapskontroll, med nærmere innretning av undersøkelsen, med bakgrunn i de vedtatte prioriteringene.

I selskaper der flere kommuner er eiere, særlig der flere kommuner med samme revisor er eiere, vil det være hensiktsmessig å søke å inngå samarbeid om selskapskontroll. Dette både av ressurs hensyn i revisjonsarbeidet, da de fleste vurderinger vil kunne være gyldige for flere eiere, men også av hensyn til at selskapet ikke skal pålegges kontroll oftere enn nødvendig.

Dette fordrer at fylkeskommunens og kommunenes prioriteringer for selskapskontroll samordnes, og at kontrollutvalgene må gis myndighet til å prioritere mellom aktuelle prosjekter basert på hvilke prosjekter der det finnes interesserte samarbeidspartnere.

1.1.1 Særskilt om bestilling i forbindelse med fylkessammenslåing

Planperioden for denne planen er ut 2018. Dette innebærer at planen strekker seg ut over sammenslåingstidspunktet for nye Trøndelag fylkeskommune. Dette medfører at planen bare må ses på som et bindende plandokument for 2017, og at planen i 2018 har status som en anbefaling til kontrollutvalget i den nye fylkeskommunen. Dette kan være hensiktsmessig da det vil ta noe tid å få på plass nye plandokumenter etter sammenslåingen.

1.2.2 Ressurser

Ressurser til gjennomføring av selskapskontroll må, dersom Fylkestinget ikke ønsker å tilføre nye ressurser til formålet, tas av samme ressurser som stilles til rådighet for forvaltningsrevisjon. Det vil derfor være nødvendig å foreta en løpende prioritering mellom disse to formålene før bestilling av prosjekter. Det kan være hensiktsmessig at myndighet til å gjøre denne prioriteringen legges til kontrollutvalget.

1.3 Rapportering

Revisjonen rapporterer løpende til kontrollutvalget om hvert enkelt gjennomført prosjekt. Kontrollutvalget legger disse løpende fram for fylkestinget. Det forutsettes at det for felles prosjekter mellom flere kommuner kan rapporteres i én felles rapport der dette er hensiktsmessig.

2 Eierskap og eierstyring i Sør-Trøndelag fylkeskommune

Fylkestinget vedtok i 2008 en rekke premisser for eierskapsutøvelsen, i tillegg til å nedsette et eierskapsutvalg for å ivareta helhetlig forvaltning av STFKs eierinteresser¹. Utvalget kommer årlig med en melding til fylkestinget der fylkeskommunens ulike eierinteresser gjennomgås. Utvalget har også blant annet utarbeidet og lagt frem for fylkestinget et dokument med rutiner for deltakelse i generalforsamlinger. Det er gjort et arbeid med utarbeidelse av eierstrategier for en del enkeltsekskaper.

46 sekskaper og andre enheter har inngått i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderinger i utarbeidelse av denne planen. Denne oversikten er så komplett som sekretariatet har vært i stand til å få den, men kontrollutvalget må likevel ta forbehold om at det foreligger eierskap og andre tilknytninger utvalget ikke har full oversikt over. De inkluderte enhetene inkluderer en stor variasjon i eierposter, fra ubetydelige eierandeler til heleide sekskaper i tillegg til eierlignende interesser som ikke representerer formelle eierskap. STFK inngår blant annet i 5 interkommunale sekskaper, er medlem i 4 foreninger og 2 samvirkeforetak, er eier i 18 aksjeselskaper og har interesser i en rekke stiftelser.

2.1 Tidligere gjennomført sekskapskontroll

Følgende sekskapskontrollprosjekter har blitt gjennomført de siste årene:

- 2011 Museene i Sør-Trøndelag AS
  - Access Mid-Norway
  - Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS
  - Overordnet eierstyring
- 2013 AtB AS
- 2014 Medtech Trondheim AS
- 2015 Sekskapskontroll bomvegselskaper (avbrutt etter forundersøkelser)

Eierskapskontrollen i 2011 konkluderte med at fylkeskommunen ikke hadde tilstrekkelig tydelige mål for sine eierskap, at STFK har gode rutiner for forvaltning av eierskapet, men at disse rutinenene i liten ble fulgt i praksis.

Kontroller gjennomført i siden dette, samt kontrollutvalgssekretariatets gjennomgang i forbindelse med analyse som grunnlag for denne planen, indikerer at det har skjedd vesentlig forbedring på dette området. Blant annet legger eierskapsutvalget nå frem årlige rapporter for fylkestinget, og rapporter fra generalforsamlinger og årsmøter legges i stadig større grad frem for fylkesutvalget.

---

¹ FT-sak 5/08

3 Prioriterte prosjekter for selskapskontroll i planperioden

Ved selskapskontroll av enkeltsselskaper der STFK er eier sammen med andre fylkeskommuner eller kommuner er det hensiktsmessig å søke å gjennomføre disse i samarbeid. Fra og med 1.1.2018 vil det være opp til kontrollutvalget i den nye fylkeskommunen å eventuelt igangsette prosjekter.

Prioritering	Prosjekt	Involverte selskaper	Aktuelle for samarbeid
1	Trondheim bussterminal AS	Trondheim bussterminal AS	
2	Anskaffelser i Vigo IKS	Vigo IKS	Alle fylkeskommuner
3	Tannhelsetjenestens kompetansesenter	Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Midt-Norge IKS	NTFK, MRFK
4	Filmselskaper	Midt-norsk filmsenter AS, Filminvest 3 AS	NTFK, Trondheim kommune

3.1 Utdyping av de enkelte prosjektene

Gjennomgående for alle prosjektene vil vurdering av selskapenes økonomi og forutsetninger for drift, i tillegg til etterlevelse av lovverk (offentlighet, anskaffelser, likestilling) være aktuelle problemstillinger. Det vil også i de fleste tilfeller være nærliggende å gjøre en vurdering av eiernes rolle. I tillegg kommer problemstillinger spesifikke for de enkelte selskaper. I hvert tilfelle vil det være nødvendig med en ytterligere utvelgning og spissing av problemstillinger før bestilling av prosjekter.

Trondheim bussterminal AS

Trondheim bussterminal AS er et heleid fylkeskommunalt selskap som har som formål å delta i utbygging av kollektivtrafikkterminal på Brattøra i Trondheim og stå for drift av bussterminal. Dette har utviklet seg til et stort eiendomsutviklingsprosjekt med en rekke involverte aktører i en noe uoversiktlig eierstruktur. Selskapet disponerer betydelige midler i egenkapital, lån og garantier fra Sør-Trøndelag fylkeskommune, og det kan være nyttig for fylkestinget både med en gjennomgang av eierstyringen og forvaltningsrevisjon knyttet til utbyggingsprosjektet.

Anskaffelser i Vigo IKS

Telemark kommunerevisjon har i sin analyse av eierskap på vegne av Telemark fylkeskommune påpekt risikoforhold knyttet til gjennomføring av anbud på nytt system for de videregående skolene, Visma flyt skole. De viser også til bekymring om fremdrift og økonomi i anskaffelsen uttrykt fra fylkesordførerkollegiet. Det vil være naturlig å gjennomføre en eventuell selskapskontroll i samarbeid med øvrige fylkeskommuner. Vi er kjent med at Telemark og Sogn og Fjordane fylkeskommuner har dette i sine planer for selskapskontroll.

Filmselskaper

Sør-Trøndelag fylkeskommune har etter hvert lagt betydelige ressurser i en satsing på filmproduksjon i regionen. To sentrale virkemidler for dette er aksjeselskapene

Midt-Norsk filmsenter AS og investeringselskapet Filminvest 3 AS. Sistnevnte er et nyopprettet selskap etter fusjon med tilsvarende filminvesteringselskap for Hedmark og Oppland. Det er aktuelt å vurdere hvorvidt selskapene oppnår mål som forventet av eierne, eller hvorvidt de kan forventes å gjøre det med de forutsetninger som ligger til grunn. Det bør vurderes i bestillingsfasen hvorvidt kontrollen skal omfatte begge selskaper eller kun begrenses til filmsenteret. Det er naturlig å søke samarbeid med Nord-Trøndelag fylkeskommune og Trondheim kommune om prosjektet.

Tannhelsetjenestens kompetansesenter IKS

Tannhelsetjenestens kompetansesenter er en viktig satsing for tannhelsetjenesten i Trøndelagsfylkene og Møre og Romsdal. Etter en lengre oppbyggingsfase er senteret nå i ordinær drift, med 2016 som det første normale driftsåret. Senteret har stor vesentlighet, og det bør være av interesse for fylkestingene å få en gjennomgang av hvorvidt det drives etter forutsetningene og hvorvidt eierstyringen er god. Dette er et naturlig samarbeidsprosjekt mellom kontrollutvalgene i samarbeidsfylkene. Det kan være naturlig å tenke seg en slik kontroll mot slutten av perioden, når det er bygget opp noe mer driftserfaring.